

Szkoły przyszpitalne w Polsce – zawieszono w próżni pomiędzy systemem edukacji a systemem ochrony zdrowia

Raport Fundacji Szkoła z Klasą

Warszawa, 26 marca 2025 r. – Fundacja Szkoła z Klasą prezentuje pierwszy w Polsce raport poświęcony szkołom przyszpitalnym. Raport „Szkoły Przyszpitalne w Polsce”, który powstał w ramach projektu „Krople uważności”, rzuca światło na funkcjonowanie tej istotnej, choć często pomijanej instytucji działającej na styku systemów edukacji i ochrony zdrowia. Szkoły przyszpitalne pełnią ważną rolę we wspieraniu dzieci i młodzieży podczas procesu zdrowienia, pomagają im w kontynuacji nauki w okresie hospitalizacji a także umożliwiają płynny powrót do tradycyjnego toku nauczania po zakończeniu leczenia. Twórcy raportu, podkreślają, że aby te funkcje były pełnione z powodzeniem, należy zapewnić instytucji szkoły przyszpitalnej odpowiednie miejsce na styku systemów edukacji i ochrony zdrowia.

-Tworząc raport „Szkoły przyszpitalne w Polsce”, chcieliśmy oddać głos nauczycielom pracującym w tych placówkach i nie tylko pokazać wyzwania, z jakimi się spotykają i potrzeby, ale też podkreślić, jak ważne jest systemowe wsparcie dla tego sektora edukacji. Mamy nadzieję, że raport wzmocni świadomość roli szkół przyszpitalnych i rozpocznie międzysektorową dyskusję na temat lepszej współpracy na rzecz zdrowienia i edukacji młodych ludzi – powiedziała Agata Łuczyńska, prezeska Fundacji Szkoła z Klasą.

- Young Health Programme to globalna inicjatywa, której celem jest przeciwdziałanie różnym formom wykluczenia i wyrównywanie szans dzieci oraz młodzieży. Tym bardziej cieszymy się, że możemy współtworzyć projekt Krople Uważności, w ramach którego po raz pierwszy zbadano niezwykle ważny, a dotychczas niedoceniany obszar funkcjonowania szkół przyszpitalnych. Szkoły te stanowią wyjątkowy pomost pomiędzy zdrowiem a edukacją, pozwalając młodym ludziom dotkniętym chorobą kontynuować rozwój edukacyjny pomimo trudnej sytuacji zdrowotnej. Wierzymy, że systemowe wsparcie tego sektora jest konieczne, dlatego cieszę się, że rozpoczynamy publiczną dyskusję na ten temat. – podkreśliła Alina Pszczołkowska, wiceprezes AstraZeneca Pharma Poland.

Więcej niż edukacja

Z badania Fundacji Szkoła z Klasą wynika, że szkoły przyszpitalne odgrywają dużo większą rolę niż tylko edukacyjną. **Ich zadaniem jest pomoc w adaptacji do nowych warunków** wynikających z doświadczenia choroby, wspomaganie dziecka w procesie leczenia, a po zakończeniu hospitalizacji – wsparcie w powrocie do funkcjonowania w domu i szkole macierzystej. Zajęcia edukacyjne w szpitalu, zaproponowane młodym pacjentom zgodnie z określonym planem dnia, dają dzieciom namiastkę normalnej codzienności i ważną odskocznnię od życia szpitalnego i niewesołych myśli związanych z chorobą. Funkcja ta jest ważna dla pacjentów wszystkich oddziałów pediatrycznych, niezależnie od obszaru terapeutycznego, a w niektórych miejscach, takich jak np. oddziały psychiatryczne, stanowi wręcz element terapii.

*- Funkcjonowanie szkół przyszpitalnych jest kluczowe zarówno z perspektywy pacjentów, ich rodziców i opiekunów, jak i zespołu terapeutycznego. Możliwość kontynuowania edukacji w bezpiecznym i wspierającym środowisku, gdzie nauczyciele są uważni na ich potrzeby i rozumieją trudności wynikające z choroby, znacząco pomaga im w procesie zdrowienia. Docelowo powrót do szkoły macierzystej jest naturalnym etapem całego procesu, dlatego edukacja w szkole przyszpitalnej powinna stanowić płynne przejście między systemem szpitalnym a tradycyjną edukacją. Dla zespołu terapeutycznego współpraca ze szkołami przyszpitalnymi ma ogromne znaczenie, ponieważ pozwala na tworzenie spersonalizowanych planów edukacyjnych, które są zgodne z procesem terapeutycznym i ułatwiają dzieciom reintegrację ze środowiskiem szkolnym – podkreśla **Aleksandra Lewandowska**, krajowa konsultant w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży, która objęła raport „Szkoly przyszpitalne w Polsce” honorowym patronatem.*

Szkoly przyszpitalne – zawieszone w próżni

Dla dziecka dotkniętego przez dłuższy czas chorobą i doświadczającego hospitalizacji lekcje z nauczycielami szkoły przyszpitalnej stanowią bardzo ważne ogniwo w procesie przejścia od roli pacjenta do roli ucznia po opuszczeniu szpitala. Jak podkreślają twórcy raportu „Szkoly przyszpitalne w Polsce”, proces ten jest niezwykle ważny, gdyż – zrealizowany poprawnie

– pozwala ograniczyć negatywne emocje i stres w czasie choroby, a po wyjściu ze szpitala daje młodym ludziom szansę na bezpieczne odnalezienie się na nowo w rzeczywistości szkolnej.

Mimo tak istotnej funkcji szkół przyszpitalnych wciąż brakuje ujednoliconych regulacji prawnych dotyczących ich funkcjonowania, a sama obecność tych szkół w systemie jest niemal niewidoczna.

*- W obecnej chwili nie istnieje nawet centralny, powszechnie dostępny spis takich placówek – można powiedzieć, że działają one gdzieś na marginesie i nikt się nimi nie interesuje. A przecież aby z sukcesem realizować swoje zadania szkoły przyszpitalne potrzebują oparcia, zarówno w systemie edukacji jak i w systemie ochrony zdrowia, oraz współpracy i bieżącej komunikacji pomiędzy tymi obszarami. Tymczasem po obu stronach brakuje nie tylko odpowiednich regulacji, ale przede wszystkim zrozumienia roli szkół przyszpitalnych. Niestety przekłada się to także na niedocenienie pracy nauczycieli zatrudnionych w tych placówkach – podkreśliła **Agata Łuczyńska**, prezeska Fundacji Szkoła z Klasą.*

Nauczyciele szkół przyszpitalnych – niezbędni, lecz niedoceniani

Jak wynika z raportu „Szkoly przyszpitalne w Polsce” w swojej codziennej pracy nauczyciele pracujący w szpitalach mierzą się z szeregiem wyzwań. Każdego dnia dostosowują się do zmieniającego się stanu zdrowia swoich uczniów oraz specyficznych warunków szpitalnej rzeczywistości. Często muszą prowadzić zajęcia w ograniczonych przestrzeniach, co negatywnie wpływa na jakość nauczania. Ich praca wymaga wyjątkowej elastyczności, umiejętności dostosowywania metod nauczania do indywidualnych potrzeb podopiecznych oraz wrażliwości na ich stan psychofizyczny.

Twórcy raportu podkreślają, że mimo iż praca nauczycieli jest niezwykle cenna dla pacjentów z oddziałów pediatrycznych, nie znajdują oni adekwatnego wsparcia ze strony personelu medycznego, który nierzadko traktuje ten fragment funkcjonowania ucznia-pacjenta jako dodatek do życia szpitalnego. Brakuje docenienia wkładu pracy nauczycieli, brakuje komunikacji z lekarzami i pielęgniarkami, która mogłaby owocować lepszą współpracą na rzecz dzieci.

Również ze strony systemu edukacji, a więc przede wszystkim szkół macierzystych uczniów, nie otrzymują oni niezbędnego zrozumienia i wsparcia.

- Szkoła przyszpitalna to jest taka niepoważna sprawa dla nauczycieli szkół publicznych. (...) Ocen nie chcą brać pod uwagę, a jak czasami wypisujemy postępy dzieci, bo to też bardzo ważne, chyba najważniejsze, oni je bardzo często kwestionują. Więc to jest takie trochę marginalizowanie naszej pracy i też trochę wkładu pracy dzieci, niestety – mówi cytowana w raporcie nauczycielka pracująca w szpitalu.

Wnioski z badania pokazują także, że pedagodzy szkół przyszpitalnych potrzebują wsparcia psychologicznego oraz dostępu do odpowiednich szkoleń i zasobów, które ułatwią im pracę, zredukują stres a tym samym podniosą jakość edukacji.

Raport jako impuls do zmiany systemu

Autorzy raportu podkreślają, że we wsparciu funkcjonowania szkół przyszpitalnych **niezbędne są rozwiązania z pogranicza wielu obszarów**. Wymagają one międzysektorowej koordynacji i przepływu informacji, zarówno na poziomie krajowym, jak i lokalnym. Do najważniejszych należą:

- **współpraca i komunikacja pomiędzy personelem medycznym oraz kadrami pedagogicznymi w szkołach przyszpitalnych;**
- **współpraca i komunikacja placówek macierzystych i przyszpitalnych;**
- **przygotowanie zawodowe i wsparcie personelu pedagogicznego szkół przyszpitalnych.**

- Szkoły przyszpitalne mają niemałe znaczenie w systemie edukacji, którego są integralną częścią. Postrzeganie ich jako marginalnego elementu czy jedynie przez pryzmat obciążenia dla budżetu może prowadzić do niepewności wśród kadry oraz dezorganizować pracę, co ma negatywny wpływ na jakość edukacji – podkreśla Agata Łuczyńska.

Raport dostępny jest na stronie Fundacji Szkoła z Klasą

<https://www.szko lazklasa.org.pl/materialy/raport-szkoly-przyszpitalne-w-polsce-2025/>

O badaniu „Szkoły przyszpitalne w Polsce” (marzec 2025)

Badanie „Szkoły przyszpitalne w Polsce” zostało zrealizowane przez Fundację Szkoła z Klasą w ramach projektu Krople Uważności, którego partnerem jest AstraZeneca Young Health Programme.

Głównym celem badania o charakterze eksploracyjnym było rozpoznanie systemu szkół przyszpitalnych działających w Polsce w kontekście funkcjonowania na styku systemów

edukacji i ochrony zdrowia. W badaniu, prowadzonym na przełomie 2024 i 2025r, wykorzystano metody ilościowe (ankieta online wśród dyrekcji szkół przyszpitalnych i oddziałów szkół działających w placówkach medycznych) oraz jakościowe (wywiady grupowe i indywidualne z nauczycielkami; obserwacje uczestniczące, wizje lokalne; analiza danych zastanych).

Premiera raportu została objęta honorowym patronatem Prezydencji Polskiej w Radzie Unii Europejskiej.

Krople Uważności to projekt realizowany przez Fundację Szkoła z Klasą we współpracy z Fundacją Edumind Uważność w Edukacji, finansowany przez AstraZeneca Young Health Programme. Projekt objęty jest honorowymi patronatami Prezydenta m.st. Warszawy Rafała Trzaskowskiego oraz Konsultant Krajowej w Dziedzinie Psychiatrii Dzieci i Młodzieży dr n. med. Aleksandry Lewandowskiej. Szczegółowe informacje dostępne na stronie [Fundacji Szkoła z Klasą](#).

Fundacja Szkoła z Klasą

Fundacja Szkoła z Klasą jest organizacją pozarządową z ponad 20-letnią tradycją. Wspiera nauczycieli we wprowadzaniu innowacji edukacyjnych i kształceniu kompetencji przyszłości. W jej programach wzięło już udział ponad 9 500 szkół, 120 tysięcy nauczycieli i ponad milion uczennic i uczniów.

<https://www.szko lazklasa.org.pl/o-fundacji>

Young Health Programme

Globalna inicjatywa AstraZeneca, która ma na celu zapobiegania chorobom cywilizacyjnym u dzieci i młodzieży. Program działa w 40 krajach świata i odpowiada na najpilniejsze lokalne potrzeby zdrowotne. W Polsce YHP skupia się na kwestiach związanych ze zdrowiem psychicznym.

www.yhp.astrazeneca.com